

θόλου τὰ παραγγέλματα τῆς θρησκείας. Ἦρκεσε τοῦτο ὅπως ταραξῇ τὴν χολὴν τῶν πολὺ εὐσεβῶν, οἵτινες ἤρχισαν νὰ λέγωσιν ὅτι ἦτο μάγος θεραπεύων διὰ τῆς μαγγανείας. Φῆμαι τοιαῦται εἶνε πολὺ εὐκόλον νὰ γίνωσιν ἀποδεκταὶ παρὰ τῷ ἀπλοϊκῷ λαῷ· ὁ λαὸς ἐπίστευσεν εἰς τὰς διαδόσεις ταύτας, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ μάγου ἀπελάλει αὐτὸν φραμασσόνος. Ὅτε ἐξήρχετο ἐνίοτε εἰς τοὺς ἐρημικοὺς αὐτοῦ περιπάτους, οἱ σπάνιοι διαβάται, οὓς ἀπῆντα, τὸν ἰδεώρουν μὲ ὑποπτον ὄμμα. Ὅτε δὲ ἐπέστρεφον οἱ ἀγρόται τὴν νύκτα εἰς τὴν πόλιν, ἐθεώρουν μετ' ἀκουσίου τρόμου τὸ πεφωτισμένον παράθυρον τῆς οἰκίας του, τὸ ὁποῖον ἔμενε μέχρι θαθείας νυκτὸς ἀστράπτον, ὡς αἱματηρὸς ὀφθαλμὸς τέρατος, πρὸς μεγίστην ἀγανάκτησιν τῶν φλυάρων γραιῶν τῆς συνοικίας.

Εἰς τὴν οἰκίαν του οὐδεὶς εἰσέβαινε, πλὴν τοῦ γηραιοῦ ὑπνέτου αὐτοῦ, πιστοῦ διαμείναντος καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ παράδοξος τοῦ κυρίου αὐτοῦ χαρακτὴρ εἶχεν ἐπιδράσει λίαν καὶ καταστήσει αὐτὸν ἐπίσης μισάνθρωπον. Εἰς τὰς πολυειδεῖς τῶν περιέργων ἐρωτήσεις ὁ γέρον ἀπεκρίνετο ξηρῶς διὰ μονοσυλλάβων. Εἰς τῶν περιέργων ἔλαθέ ποτε τὸ θάμνος, ἀπόντος τοῦ ἱατροῦ νὰ εἰσδύσῃ μέχρι τοῦ σπουδαστηρίου του, ἀνοικτοῦ κατὰ τύχην ὄντος· ἀλλ' ἅμα εὗρέθη ἀπέναντι σκελετοῦ ἱσταμένου ὀρθοῦ ἐντὸς ὑελίνης θήκης καὶ ἀπκισίως μορφαζόντος, παρετήρησε δὲ τῆδε κἀκεῖσε ἐσπαρμένα παράδοξα ἐπιστημονικὰ ἐργαλεῖα, ἀπεσύρθη ἔντρομος.

Οὕτως ἡ φήμη τοῦ Πέτρου ὡς μάγου εἶχεν ἐδραιωθῇ ἐπὶ τοσοῦτον παρὰ τοῖς ἀπλοϊκοῖς, ὥστε ἂν ἐξῇ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Οὐρβανοῦ Γρανδιέ θά ἐσύρετο εἰς τὸ δικαστήριον κατηγορούμενος ἐπὶ διαβολικῇ συνεργείᾳ. Ἡ φήμη αὕτη, ἣν ὁ ἱατρὸς ὑπώπτευεν ἴσως, ἀλλὰ δὲν εἶχε περὶ αὐτῆς ὡς ἐκ τῆς

μονώσεώς του ἀκριβεῖς πληροφορίας, δὲν ἡλάττωσεν ἐπαισθητῶς τὴν πελατεσίαν του, διότι ἐκεῖνος μὲν ἐξηκολούθει πάντοτε παρέχων ψυχρῶς καὶ ἀπαθῶς τὰς εὐεργεσίας του, οἱ δὲ καλοὶ κατ'οικοὶ δὲν ἐλησμονοῦν νὰ ζητήσωσιν αὐτὰς, ἅμα τοὺς ἐβίαζεν ἡ ἀνάγκη. Ἐλησμονεῖτο τότε πρὸς στιγμὴν ὁ μάγος καὶ ὁ φραμασσόνος· ἡ ἰδιοτέλεια ἐνίκα τὴν πρόληψιν.

Τοιαύτην ζῶν ἴσυν, ζῶν πτηνοῦ νυκτοβίου ἐξῇ ὁ Πέτρος, μονήρη, ἀριλόν, ἄνευ αἰσθημάτων, ἄνευ συγκινήσεων. Ζωόφυτον ἀποσπασθὲν δι' ὑπερφυσικῆς δυνάμεως ἀπὸ τὰ βάθη τῶν ὠκεανῶν καὶ ζῶν ἐν τῷ μέσῳ χλοερᾶς πεδιάδος καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ἀνοιξὶς ἐμψυσᾷ ζῶν νέαν καὶ ὀργᾶ σύμπασα ἡ φύσις, ἤθελε ζῇ ζῶν παρομοίαν. Ἐσφρίξα ἡ ζῶη κύκλω του, καὶ αὐτὸς δὲν ἐξῇ, ἡ καὶ δὲν ἡσθάνετο τὴν ἡδονὴν τῆς ζωῆς. Ἦτο κρίκος ἀλύτῳ μεμονωμένος. Ἐλεῖπον ἀπ' αὐτοῦ οἱ δύο ἑτεροὶ κρίκοι, οἱ συνέχοντες πᾶν ἄτομον μετὰ τῆς λοιπῆς τῶν ἀτόμων ομάδος—τὸ ἀγαπᾶν καὶ ἀγαπᾶσθαι.

Ἐλεῖπεν ἡ δρόσος ἀπὸ τοῦ ἄνθος, αἱ πτέρυγες ἀπὸ τὴν χρυσαλλίδα, ἡ ἄκτις ἀπὸ τοῦ ἄστρου, ὁ ἔρως ἀπὸ τῆς ψυχῆς.

(ἀκολουθεῖ)

EN GERMANIKON MYΘHISTORHMA

Die zweite Frau von E. Maritt. Herausgegeben in der Leipziger Gartenlaube, 1873.

Οὐδεὶς ὁ ἐπισταμένως παρακολουθῶν τὴν πορείαν τῆς ἐν Εὐρώπῃ γραμματολογίας δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι αὕτη διέρχεται κρίσιν ὀξείαν, ἀκροσφαλεστάτην, ἐξ ἣς δύναται νὰ πηγᾷ σωστικὴ τις καινοτομία, προπαρασκευάζουσα μέλλον εὐήμερον εἰς τὰς ἐπερχομένας φιλολογικὰς γενεάς, ἡ οἰκτερὰ κατὰπτωσις, φυγαδεύουσα ἐπὶ πο-

λὸν χρόνον τὴν ἔμπνευσιν καὶ ὀλεθρίως ἀνακόπτουσα τῆς τέχνης τὴν πρόδον. Ὁ ἐν τῇ καλλιλογίᾳ réalisme, οὐχὶ θεβαίως ὁ στοιχειώδης τοῦ Batleux, οὔτε ὁ κατειργασμένος τοῦ Taine, ἀλλ' ὁ ἐμφανῶν τὴν ἀποτύπωσιν τῶν εἰδεχθεσίων ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν ἀσχημιῶν, τῶν κοινοτέρων καὶ χαμαιζηλοτέρων χαρακτῆρων, ὁ κυνικῶς ἀποκηρύττων τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς τέχνης, παρσεκέυασε ποίησιν ἄμουςον καὶ χαμαιπετῇ, δρᾶμα τερατώδες καὶ ἄσμενον, μυθοπλαστῖαν ἀνοούσιον καὶ ψυχοφθόρον. Εἰς τοῦτο ἀποτελεσματικῶς συνήργησεν ἡ ἀνατρεπτικὴ τάσις τοῦ αἰῶνος, ἡ ἐπὶ θυσίᾳ τῆς πίστεως ἐπικράτησις τοῦ ἐλέγχου, ἡ σχολὴ τέλος ἐκείνη, ἥτις καταργήσασα πᾶσαν προγενεστέραν μεταξὺ νοῦ καὶ καρδίας συνθήκην, ἀνεκέρυξε τὸν θρίαμβον τῆς ἐπιστήμης ἐπικληθεῖσα θετικολογία (positivisme.) Καὶ αὐτὸς ὁ πυρρῶνισμὸς ὁ δυνάμενος ἐνίοτε νὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς τὸν ποιητὴν σπαρξικαρδίους φωνὰς καὶ κατανυκτικούς τινας θρήνους, ἡ ἀμφιβολία ἐκείνη ἡ κατατρύχουσα τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐν ταῖς βασάνοις αὐτῆς ἐξαίρουσα μᾶλλον πάσης λυρικῆς ἐκχύσεως τὴν ἀνάγκην τῆς πίστεως, ἐσίνησεν ἀπέναντι τῶν ἀδυσωπῆτων δογμάτων τῆς νέας ταύτης σχολῆς, ἥτις, χειραγωγοῦσα ἡμᾶς εἰς ἀνεύρεσιν φυσικῶν τινῶν ἀληθειῶν, ἐστείρωσεν ἐν ἡμῖν τὴν πηγὴν τῶν ὑπερφυῶν πέθων, τῶν εὐγενῶν ἐλπίδων. Οὐδὲν ἄπορον λοιπὸν ἔαν οἱ ποιηταί, οἱ ἀντάξιοι τοῦλάχιστον τοῦ ὀνόματος τούτου, διαμαρτύρωνται σκυθρωποὶ καὶ ἀπέλπιδες κατὰ τῆς κορυφωθείσης τοῦ αἰῶνος ψυχρότητος—ἔαν, ἐπιδιώκοντες τὸ φυγαδεύθην ἰδανικόν, δὲν ἀνευρίσκωσι τοῦτο οὔτε ἐν τῷ ἔρωτι τῆς πατρίδος, ἣν λυμαίνονται οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοί, οὔτε ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸν Θεόν, ὃν ἐκέρυξεν ἐκπτωτον ἡ ἀμειλικτος ἐπιστήμη δὲν ὀφείλομεν δὲ νὰ μεμφθῶμέν τινας ἐξ αὐτῶν, ἔαν, προσπταίνοντες ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν πρὸς τὰ

πτώματα τῶν εὐγενεστέρων δημιουργημάτων των, ἀνοικοδομῶσι διὰ τῆς φαντασίας των τὸν ἀρχαῖον Ὀλυμπον, ὑποτάσσωσι τὸ αἶσθημα εἰς τὴν αἴσθησιν, καὶ, θερμαίνοντες τὴν πεπηγυῖαν αὐτῶν ψυχὴν εἰς τὴν παρήγορον ἐκείνην ἀκτίνα, ἐξαίτωνται παρὰ τῆς Ἥρας ἢ τῆς Ἀφροδίτης τὴν ἔμπνευσιν, ἣν τοῖς ἀρνείται ἡ ἄλλοπρόσαλλος γυνὴ ἢ ἡ ἄστοργος φύσις.

Ἀλλ' ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ γραμματολογικῷ κλάδῳ ἢ ἐν τῇ μυθοπλαστῖᾳ καταφαίνεται ἐναργέστερον ἡ παρακμὴ αὐτῆς τῆς τέχνης καὶ τῆς καλαισθησίας, ἡ αὖξουσα αὐτῇ ἐπικράτησις τῶν πεζῶν τάσεων τοῦ αἰῶνος. Ἡ μυθιστοριογραφία, ἡ κατὰ τινα σύγχρονον γάλλον κριτικὸν ἐποποιεῖα αὐτῇ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἀρῶ χάρις τῷ Σὺν καὶ τῇ Κ. Σάνδου ἐξετύλιξε πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν εἴτε ἀφαιρέσεις ψυχολογικὰς, εἴτε προβλήματα κοινωνικὰ περιβεβλημένα τὴν σάρκα δρώντων προσώπων, ἠναγκάσθη, ὅπως διεγείρῃ τὴν κεχαυνωμένην εὐαισθησίαν δημοσίου ἀφικόρου καὶ ἀπογεγονοτευμένου, νὰ ἐπινοῇ παντοῖου εἶδους τερατουργήματα. Συνωμοσίαι ἐν ἀξένοις ὑπογείοις, προσωποδοφοροὶ ἐπισείοντες φάσγανα καὶ εἰς μυστηριώδη συνθήματα ὑπείκοντες, ἀπρόδοτοι ἐμφανίσεις παρακολουθούμεναι ὑπὸ τερατωδῶν ἀποκαλύψεων, κροταλισμοὶ ἀλύσεων, οἰμωγαὶ θυμάτων οὐ μόνον ἐν φυλακαῖς ἀλλ' ὑπὸ δεξαμενὰς ἐνίοτε καθεργγμένων, αἰφνίδιαι λαίλαπες, φάραγες, κρημνοὶ καὶ βόθροι, ταῦτα ἀποτελοῦσι τὴν ὕψην νεωτέρων τινῶν μυθιστορημάτων θαμβούντων πρὸς στιγμὴν τὸν ἀναγνώστην, ἀλλὰ μὴ καταλειπόντων μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἢ ἄχθος ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ κενὸν ἐν τῇ καρδίᾳ. Αἱ ἥρεμοι ἢ παράφοροι συγκινήσεις τοῦ ἔρωτος μὴ ὑποβαλλόμενου εἰς νοσηρὰς ἀναλύσεις, ὁ θρίαμβος τῆς ἀρετῆς ἐντέχνως ὑποδηλούμενος καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀλγεινοτέραις αὐτῆς περιπετείαις, ἡ κατὰ πτωχεύσεις κακίας τιμωρουμένης καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς

παροδικαῖς αὐτῆς ἐπιτυχίαις, πάντα ταῦτα ἀπεκηρύχθησαν χάριν τῆς ἀποθέσεως τοῦ ἐγκλήματος, τῆς ἀνικτροπῆς πάσης ἐλλόγου ὁμοιοληθείας, τῆς ἰδανικεύσεως τύπων ἐδελυρῶν ἢ ἀνυποστάτων.

Δὲν προτιθέμεθα βεβαίως νὰ δρίσωμεν εἰς τὸ μυθιστόρημα τὰς διαστάσεις τοῦ εἰδυλλίου, οὔτε νὰ εἰκονίσωμεν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Ἀτάλας ἢ τοῦ Παύλου καὶ Βιργινίας τὴν πολυάσχολον καὶ σύμφυρτον τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς κοινωνίαν· φρονούμεν ὅμως ὅτι μόνη ἡ ἐπάνοδος εἰς τοὺς ἀμετατρέπτους κανόνας τῆς τέχνης, μόνη ἡ προσήκουσα πρὸς τὴν δημοσίαν ἠθικὴν εὐλάβεια δύνανται ν' ἀνορθώσωσι τὴν καταπίπτουσαν μυθιστοριογραφίαν καὶ ν' ἀποδώσωσιν εἰς αὐτὴν τὸν κοινωφελῆ αὐτῆς σκοπὸν. Τὰ ἐκάστοτε ἐνώπιον τῶν ὀρκοδικεῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν μεγαλοπόλων ἀνελισσόμενα κακούργηματα, ὑπαγορευθέντα, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν δραγῶν αὐτῶν, ὑπὸ τῆς ἀναγνώσεως νεωτέρων τινῶν μυθιστορημάτων, ἡ ἠθικὴ καὶ νοσητικὴ στρέβλωσις εὐπαθῶν τινῶν νεανίδων, αἵτινες, ἀναζητοῦσαι τὴν ἐνσάρκωσιν μυθοδραματικῶν τινῶν τύπων, δικάνουν τὸ πλεῖστον τῆς ἥβης αὐτῶν ἐν νοσηρᾷ προσδοκίᾳ ὅπως τερματίσωσιν αὐτὴν ἐν τῇ μονώσει τῆς ἀπελπισίας ἢ ἐν τῇ σκοτοδίνῃ τοῦ παραπτώματος, καὶ αὐτοβλάβα ταῦτα πειστήρια τῆς τῶν ἀναγνώσμάτων τούτων ψυχοφθορῶν ἐπιδράσεως καταδεικνύουσι τὸ ἐπείγον τῆς παθομένης μεταρρυθμίσεως. Εὐτυχῶς ἡ βελτίωσις αὕτη ἤρξατο ἤδη πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἀναφαινόμενη· ἐγγενεῖς τινες διάνοιαι, μὴ ἀποβλέπουσαι πρὸς τὰς ἡδύτητας ἐφημέρου δημοτικότητος, οὔτε πρὸς τὰς καρπώσεις χαμαιζήλου ἀργυρολογίας, ἐτρέπησαν τὴν ὁδὸν ἐκείνην, ἣν πρῶτος ὁ Σκηεπῆρος ἐχάραζεν εἰς τὴν νεωτέραν γραμματολογίαν, καὶ ἀναγαγόντες εἰς τὴν περιωπὴν τύπων χαρκατῆρος εἰλημμένους ἐκ τῆς καθημερινῆς πραγματικότητος, ἐξαικόνισαν ἡμῖν ἀνθρώπους, πάσχον-

τας ἢ χαίροντας ὡς ἡμεῖς, κατεχομένους ὑπὸ τῶν παθῶν ἐκείνων, ἅτινα αἰσθανόμεθα ἢ δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν, καὶ ὅμως θέλγοντας ἡμᾶς διὰ τοῦ ἀληθοφανοῦς καὶ τοῦ ἀνεπιτηδεύτου τῶν περιπετειῶν των. Οὕτως ἀκμάζουσι νῦν ἐν Γαλλίᾳ οἱ Feuillet καὶ οἱ Daudet· ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ Marsh καὶ αἱ Wood· ἐν Ἰταλίᾳ οἱ Bersezio καὶ οἱ Savini· ἐν Γερμανίᾳ οἱ Dewall καὶ αἱ Marlitt.

Ἐάν, προκειμένου περὶ τῶν ἄλλων τῆς ἐλαφρῆς φιλολογίας κλάδων, δύναιται νὰ διακρισθῇ τῇ ἢ ὑπὸ τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν κυκλούντων αὐτὸν ἀντικειμένων ἐπὶ τοῦ γράφοντος ἐπίδρασις, αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρῶτος, ὁ ἑξῆς τῆς ἐν τῇ μυθοπλαστίᾳ, τοῦλάχιστον τῇ οἰκιακῇ, ὁμοιοληθείας καὶ παραστατικότητος. Ἐν τῇ τύρβῃ τῶν μεγάλων κοινωνιῶν, ἐν τῇ ποικιλοφρεσίᾳ ἐκτυλίσσει τοῦ καθημερινοῦ αὐτῶν βίου, πλεῖστοι τύποι ὑπαγορεύουσιν εἰς τὸν μυθιστοριογράφον τὴν ὑπόθεσιν τοῦ καλλιτεχνήματός του, πλεῖστα ἀλλόκοτα καὶ καταπληκτικὰ συμβάντα τῷ παρέχουσι τὴν ὕλην τῶν ἐπεισοδίων του. Διὰ τοῦτο ἐν Παρίσις καὶ Λονδίνῳ ἀριθμοῦνται οἱ πλείονες τῶν μυθοπλαστῶν, ἢ οἱ πλείονα γράφοντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐπίσης αἱ ἄλλαι χώραι, (παρ' αἷς, ὡς ἐκ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν διαίρεσεως ἢ τῆς κοινωνικῆς αὐτῶν καταστάσεως, ἡ ζωὴ ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους δὲν συρρέει εἰς τὴν μόνην πρωτεύουσιν) ἀδυνατοῦσι ν' ἀναδειξῶσιν ἀφθόνους ἢ ἐπιτυχεῖς μυθιστοριογράφους. Πράγματι τί ἀνεύρισκομεν ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο ἐν Γερμανίᾳ; Ἀρά γε δυνάμεθα νὰ ὑπολάβωμεν ὡς πρότυπον μυθιστορημάτων τὸν πληκτικὸν Ἀγάθωνα τοῦ Wieland, τὸν ἀνόσιον Φιλίβερον τοῦ Kotzebue, τὰ ἀτελῆ πειράματα τοῦ Breier, ἢ τὰ ὀλιγοσέλιδα διηγημάτια τοῦ Hackländer, τοῦ ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του μετὰ πολλῆς τῆς αὐταρεσκείας ἀποκαλούμενου Δουμά τῆς Γερμανίας;

Οὐχ ἥττον ἐν ταύτῃ τῇ τελευταίᾳ

χώρα, καὶ πρὸ πάντων ἐν τῇ σημερινῇ ἐποχῇ, ὁ βουλόμενος διὰ τοῦ μυθιστορήματος οὐ μόνον ἐπαγωγὸν εἰς τὰς ομάδας νὰ προσαγάγῃ ἀνάγνωσμα, ἀλλὰ μεγάλους ἠθικοὺς σκοποὺς νὰ ἐξυπηρετήσῃ, δύναται ἐν τῇ περιστοιχίζουσῃ αὐτὸν πληθύνει ἀνιχνεύσῃ πλείστα στοιχεῖα οἰκιακῆς λογοποιίας. Ὁ μετ' ἐπιστάσις μελετῶν τὴν γερμανικὴν κοινωνίαν, οἷα μάλιστα μετεσκευάσθη ὑπὸ τῶν θριάμβων τοῦ 1870, δὲν τυφλώττει πρὸς τὴν σφοδρὰν ἐκείνην σύγκρουσιν ἀντιθέτων ἀρχῶν καὶ δογμάτων, πρὸς τὴν σύμφυτον ἐκείνην ἀλληλουχίαν γεγονότων καὶ φαινομένων, ἧς ἕνεκα τὸ ἀξίωμα τοῦ Βίσμαρκ περιβάλλεται τὸ αὐτὸ κύρος ὡς τὸ τοῦ Bebel καὶ τοῦ Jacoby, ἧς ἕνεκα τὸ ξίφος τοῦ Moltke ἀντιπαράσσεται πρὸς τὸ πυροβόλον τοῦ Nobiling. Ἐν τῷ μεγάλῳ ἐκείνῳ στρατῷ, ὅπου οἱ μαχηταὶ τοῦ Σεδάν παραλλήλως βαίνουν πρὸς τοὺς συνωμότας τῆς Διεθνούς—ὅπου τὸ βουλευτήριον περιφρουρεῖ μέχρι τυραννίδος τὸν βωμὸν καὶ τὸν θρόνον, καὶ ὅπου τὸ πανεπιστήμιον καθ' ἑκάστην ἐκθρονίζει τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐτοκράτορα—ὅπου αἱ ὀπισθοδρομικώτεραι ἰδέαι τῆς μεσαιωνικῆς ἀριστοκρατίας δὲν ἀποκλείουσι τὰς ἀνατρεπτικωτέρας δοξασίας τῆς μάλλον παραδόλου δημοκρατίας, ὁ λογοπλάστης δύναται ν' ἀρυσθῇ καὶ χαρακτῆρας καὶ χρώματα καὶ περίβλημα πρὸς κατασκευὴν ἴσως ἰδιοτύπου, ἀλλὰ δραματικωτάτης μεγαλογραφίας.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ ἡ K. Marlitt, ἡ διασημωτέρα ἴσως τῆς Γερμανίας μυθιστοριογράφος, ἐπεχείρησεν ἑκάστοτε νὰ ἐξεικονίσῃ μίαν τῶν ἀπόψεων τῆς πολυμόρφου γερμανικῆς κοινωνίας. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν προκλήσεων τῶν ὑπεραλπίων καὶ τῶν βαιοπραγιῶν τοῦ Kulturkampf, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀποθεώσεως τῆς δυνάμεως καὶ τῆς περιφρονήσεως πάσης ἐξουσίας, ἡ K. Marlitt συνστάθη μετὰ τῆς μερίδος ἐκείνης, ἣν ἐν στιγμαῖς κοινωνικῶν σπαραγμῶν ἡ K. Stael ἐκήρυττε

τὴν μάλλον ἀσπαστὴν καὶ ὀρθόφρονα—τὴν μερίδα τῶν πιεζομένων. Ἄλλ' οὐδαμοῦ, πιστεύομεν, ἡ περιβόητος Γερμανὶς ἀπετύπωσε γραφικώτερον μίαν τῶν εἰδεχθεσέων πληγῶν τῆς ἐν ἧς οἱ κοινωνίας, ὑποδείξασα συνάμα τὴν πρόσφορον θεραπείαν, ὅσον ἐν τῇ μυθοπλαστικῇ, ἧς τὸν τίτλον προστάξαμεν, τῆς παρουσίας διατριβῆς, καὶ ἥτις κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀριθμεῖ πλείστας ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις. Ἐν ταύτῃ ἡ K. Marlitt ἐξύφανε τὸν μῦθον αὐτῆς δι' ὀλίγων μὲν καὶ λεπτῶν, πλην ἐπλέκτων νημάτων ἢ πόμπῃ καὶ ἡ ἐπίδειξις τῆς δραματικῆς διασκευῆς κατέλιπε τὴν θέσιν εἰς τὴν ἀπέριτον καὶ ἡρεμαίαν ἀνέλιξιν τῶν γεγονότων τὰ ἀπρόοπτα θεατρικὰ ταχυδακτυλογράφημα ὑπεχώρησαν ἀπέναντι τῆς ψυχολογικῆς τῶν χαρακτήρων ἀναλύσεως ὁ ἔρως, ὁ ἄξων, περὶ οὗ, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον, στρέφεται πᾶσα δραματικὴ εἰκονοποίησις, δὲν ἀναφαίνεται ἢ ἐν τῷ τέλει ὡς μοιραία τοῦ δράματος λύσις, ὡς ἐπιστέγασμα τοῦ δραματικοῦ οἰκοδομήματος, ὡς ἐπαθλον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς καρτερίας· τέλος ἡ συγγραψασα τὴν μυθοπλασίαν ταύτην δὲν προτίθεται νὰ θαμβήσῃ καὶ νὰ καταπλήξῃ, ἀλλὰ νὰ ὑπερασπίσῃ καὶ νὰ διδάξῃ.

Ἡ K. Marlitt ἀνήκει εἰς τὸ ἀσθενέστερον καὶ πολλάκις συκοφαντηθὲν ἔτερον ἡμίτυ τῆς ἀνθρωπότητος· οὐδὲν ἄπορον λοιπὸν ἐὰν ὁ πρωταγωνιστὴς, ὁ ἥρωας τῆς λογοποιίας αὐτῆς, δὲν περιβάλλεται τὸ κράνος τοῦ πολεμιστοῦ ἢ τὰ δίοπτρα τοῦ διπλωμάτου, ἀλλὰ τὴν ἐσθῆτα γυναικὸς, γεννηθεῖσας ἐν μιᾷ τῶν μικροτέρων τῆς Γερμανίας πολιτειῶν. Οὐχ ἥττον ἡ γυνὴ αὐτῆς, τὸ κέντρον, πρὸς ὃ καταλήγουσιν ὅλας τοῦ μῦθου αἱ περιπέτειαι, δὲν παρίσταται πρὸς ἡμῶν ἀπέναντι καλλυντηρίου ἢ ἐν τῷ στροβίλῳ τοῦ χοροῦ καὶ τῶν τέρψεων· ἅμα τῇ πρώτῃ αὐτῆς ἐνώπιον ἡμῶν ἐμφανίσει, αὕτη κύπτει ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βιβλίων, οὐδόλως ἀπροσίτων εἰς τὴν δῆθεν κουφόνοιαν τοῦ φύ-

λου της, οἱ δὲ ἄβροϊ αὐτῆς δάκτυλοι ταξίθετουσιν οὐχὶ ἀδάμαντας, πτερὰ καὶ τρίχες, ἀλλὰ φύλλα φυτῶν εἰς ἐμβριθῆ ἀνάλυσιν ὑποβληθέντων. Ἰδού ἡ ἀφετηρία τῆς ὁδῆς τῇ πρωταγωνιστρίᾳ ἀνατεθείσης δράσεως· ἰδού τὸ μέσον, δι' οὗ αὕτη, καίπερ ἐπιφάνους εὐπατρίδου θυγάτηρ, θεωραμένη μὲν τῇ πτωχείᾳ τὰς ἀνάγκας ἐκπεσοῦσας οἰκογενείας καὶ τὴν ἀβελτηρίαν ἀπονενοημένης μητρὸς, ἐν δὲ τῷ πλούτῳ παραμυθεῖ τὰς ὥρας τῆς μονώσεως καὶ τῆς ὀδύνης· ἰδού τέλος ὁ στυλοβάτης, ἐφ' οὗ ὁρῶνται ὁ ἰδανικὸς ἄμα δὲ καὶ φυσικὸς οὗτος τύπος—οὗτος δ' ἐστὶν ἡ δι' οὐσιώδους καὶ οὐχὶ ἐπιπολαίου παιδεύσεως μόρφωσις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας. Ἡ ἐργασία, τὸ ἐκπολιτιστικὸν τοῦτο στοιχεῖον τῶν κοινωνιῶν, τὸ παλῶν τοῦτο τῆς χειραφετήσεως καὶ τῆς εὐημερίας τῶν ὁμάδων, ὁ μέγας οὗτος ἀγωγὸς τῆς τάξεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, τὸ σύνθημα τέλος τοῦ αἰῶνος ἐν ταῖς νηφελίαις αὐτοῦ στιγμαῖς ἀναστρέφει τὴν αὐλαίαν τοῦ προκειμένου δράματος· ἡ ἐργασία ἀπευγενίζει, καὶ οὐχὶ ταπεινοὶ τήννεκράν· ἀλλ' ἄπορον κόμησαν· ἡ ἐργασία ὥραϊζει τὴν χρυσίζουσαν κόμην τῆς διὰ στεφάνου πολλῶν θαρυπμοτέρου τῶν ἑλλειπόντων κοσμημάτων· ἡ ἐργασία, καὶ οὐχὶ τὸ κάλλος ἢ ὁ πλοῦτος, εἰσάγει αὐτὴν, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τῆς χειρὸς ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ, ἐν τοῖς παρασκηνίοις κειραμνέῃ, τῇ δεικνύει κατὰ τάσστιγμάς τῆς ἀπογνώσεως τὸ ἀνακμένον αὐτὴν γέρας.

Πλὴν ἡ K. Marlitt δὲν περιορίσθη εἰς μόνον τὴν περιφανῆ ταύτην δημιουργίαν, ἀλλ' ἔταξεν ἀμφοτέρωθεν αὐτῆς ὡς τελεσιουργοὺς τῆς ἀρετῆς· δορυφόρους, ὡς ἐπικούρα στοιχεῖα ἐν τῇ ἐνασκίσει τῶν σωστικῶν λειτουργιῶν τῆς, δύο ἐτέρας γυναῖκες, τὴν κόμησαν ἀδελφὴν τῆς καὶ τὴν πληθείαν ἐπιστάτριά τῆς. Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ προσώπῳ, τῷ, ὡς ἐκ τῆς οἰκονομίας τοῦ μύθου, στενότατα συνδεδεμένῳ μετὰ τῶν κυριωτέρων τῆς πρωταγωνιστρίας· παλιντυχιῶν, ἡ εὐγενῆς μυθιστοριογράφος δὲν ἐξειργάσθη ἡ

πλὴν τύπον, ἀλλ' ἐξέθηκε πρόγραμμα, ἀνεπέτασε σημαίαν. Ἐν τῷ πονήματι τῆς K. Marlitt, ἡ διεκδίκησις τῆς ἡθικῆς ἀξίας τοῦ ἀκτήμονος ἀπέναντι τοῦ δεσπότη τοῦ αὐτοῦ, ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἀπόρου ἀπέναντι τοῦ πλουσίου δὲν ὑποκρύπτει κοινωνιστικὴν ὑστεροβουλίαν· ἡ ἀποθέσις τῆς πληθείας γυναικὸς δὲν σκιαῖζει τὴν αἰγλήν τῆς πατρικίας, ἀρουμένης ἐκ τῆς συνειδήσεως τῆς εὐγενείας τῆς αἰσθημα ἀγέρωχίας προσφυσέτατον εἰς τὴν φύσιν καὶ χαρακτῆρά τῆς. Ἀλλ' ἄρα γε ἡ πρὸς τὸ φύλον αὐτῆς προτίμησις περιήγαγε τὴν K. Marlitt εἰς λήθην τῶν ἐκ τῆς φύσεως τῆς γυναικὸς ἐνίοτε ἀναποδράστων μειονεκτημάτων; Ἡ K. Marlitt κάλλιπτα γινώσκει ὅτι ἄνευ σκιάς δὲν τεχνουργεῖται εἰκὼν, ὅτι ἡ ἀντίθεσις ἀποτελεῖ ἓνα τῶν πρώτων τῆς τέχνης ὅρων. Πράγματι ὁ κάλαμος αὐτῆς ἐσκιαγράφησε γυναικὸς μειονεκτοῦσας πολλῶν εὐνοουμένων τύπων τῆς· οὐχ ἦν ταν καὶ αὐταὶ αἱ γυναῖκες εἰσιν ἐπέραστοι ἐν τῇ ἀδυναμίᾳ των, ἀγέρωχοι ἐν τῇ ἀπρονοσίᾳ των, καταναυτικαὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ των. Βεβαίως τὰ ἐλαττώματά των δὲν ἐφεκλύουσι πάντοτε ἐφ' ἑκυτῶν τὴν συμπάθειαν, ἀνὸς οὐχὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου· οὐδὲν ὅμως νέφος σκιαῖζει τὴν τιμὴν των, οὐδεμίαν δὲ αὐτῶν συμμαχεῖ μετὰ τῶν τῆς ἀρετῆς πολυμιῶν ἡ κερποῦται ὥφελειν τίνα ἐκ τῶν παροδικῶν τῆς μοχθηρίας θριαμβῶν.

Τοιαῦτα εἰσιν αἱ γυναῖκες αἱ ὑπὸ τῆς K. Marlitt ἰνδαλματισθεῖσαι· ἀλλὰ τίνες εἰσιν οἱ ἐν τῇ μυθοπλαστικῇ αὐτῆς ἄνδρες; Οἱμοί! Πόσον ὑπὸ τὴν γραφίδα τῆς διαπρεποῦς γερμανίδος τὸ ἡμέτερον φύλον ὑστερεῖ ἐκείνου, εἰς ὃ ἡ συγγραφεὺς ἀνήκει! Ἀφ' ἐνὸς μὲν γέρον κακοῦργος εἰκονίζων ἐν τῇ παραλυσίᾳ, ἥτις ἐνέκρωσε τὰ μέλη του ἀλλ' ἐπάταινε τὴν μοχθηρίαν του, τὸν μεσαιωνικὸν τιμωριωτισμὸν καταπεσόντα ἐν τῇ συνειδήσει τῶν λαῶν πλὴν εἰσέτι ἐν Εὐρώπῃ συνομνύοντα καὶ ἐγκληματίζοντα—ἀφ' ἐτέρου δόλιος αὐλοκόλας,

Ἰησούτης διαμαρτυρούμενος, ἐκπροσωπῶν τὸν φοβερὸν ἐκείνον κυνισμόν, τὸν ἀσχημίζοντα αἰρέσεις τινὰς τοῦ λουθηρανικοῦ δόγματος, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν νέος εὐειδής ὡς ὁ Ριο-Σάντος, εὐφυής ὡς ὁ Ρόδόλφος, δυσκαταγώνιστος ὡς ἐκ τῶν θελγῆτρων του, τεθωπευμένος ὑπὸ τῶν γυναικῶν, ἃς πάντοτε εὐκόλως ὑπέταξεν, ἀπηυδηκῶς ἐκ τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν τέρψεων τοῦ κόσμου, πυρρωνιστής καὶ σκόπτης, διότι οὐδέποτε ἐγνώρισε τὴν ἀρετὴν, κυνικός ἐν τῇ νωχελείᾳ του, ἐπέραστος ἐν τῇ ἀναλγησίᾳ του, ἰδοὺ ἡ τριὰς τῶν ἐν τῇ μυθιστορίᾳ τῆς K. Marlitt πρωταγωνιστούντων ἀνδρῶν. Ἄλλ' ὅχι, μὴ παραπονώμεθα· ἡ K. Marlitt δὲν ἠθέλησεν ὀλοσχερῶς ν' ἀποκηρύξῃ τὸ φῦλον ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ἔταξεν τοὺς διώκτας ἢ τοὺς σκόπτας τῆς ἀπερίττου καὶ αὐτάρκειου ἀρετῆς. Ἄς ἐμβλέψωμεν μετ' εὐφροσύνης εἰς τὸν ἀγκυθὸν, εἰς τὸν φιλεργόν, εἰς τὸν βαθύνουν συνόμιλον τῆς γυναικείας εὐφυΐας, εἰς τὸν Magnus· μὴ μεμφιμοιρῶμεν ἐπὶ τῇ δευτερευούσῃ καὶ, οὕτως εἰπεῖν, ἑτεροφώτῳ ἀξίᾳ, ἣν, ἀπέναντι τῶν ἡρώδων της, περιέβαλεν αὐτὸν ἡ K. Marlitt· ἃς μὴ ἀναλογισθῶμεν ὅτι ἡ συγγραφεὺς εἰκόνισεν ἴσως τοῦτον οὐχὶ ὡς ἄνδρα, ἀλλ' ὡς ἀδελφὸν δύο γυναικῶν ἐξόχων· ἃς θαυμάσωμεν τέλος αὐτὸν, καὶ ἃς μιμηθῶμεν τὰς ἀρετὰς του.

Καὶ ὁμῶς τὸ τῆς μητρότητος ἔμφυτον, τὸ ἀπροσμάχητον ἐκεῖνο αἰσθημα, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πᾶν ἄλλο ἐν τῇ γυναικί σιωπῇ ἢ ἐξαφανίζεται, δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὴν K. Marlitt τὴν κατὰ παντὸς ἄρρενος καταδίκην· εἰς τὸ ἀδυσώπητον μέτρον, δι' οὗ σταθμίζει καὶ διαγιγνώσκει τοὺς ἄνδρας, δὲν ὑποβάλλονται οἱ παῖδες. Ἡ K. Marlitt δὲν δύναται νὰ θεωράσῃ τὴν καρδίαν αὐτῆς κατὰ τῆς δυσκαταγώνιστου τῶν ὄντων τούτων γοητείας, κατὰ τῆς παρκαμυθίας, ἣν τὸ ὄμμα αὐτῶν ἐπιχέει ἐν τῇ στιγμῇ τῆς ἀλγεινοτέρας ἡμῶν ἀθυμίας, τέλος κατὰ τῆς γαλήνης, δι' ἣς οἱ λόγοι αὐτῶν καὶ

αἱ θωπεῖαι κατευνάζουσι τὴν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν μαινομένην καταιγίδα, δι' ἣς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ζοφερωτέρας μισανθρωπίας μᾶς συνδιαλλάττουσι μετὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Πράγματι οἱ δύο ἐν τῇ μυθοπλαστίᾳ τῆς K. Marlitt ὀκταετείς παῖδες, ὁ μὲν ροδόχρους, θερμουργός, θελκτικώτατος ἐν τῇ ἀριστοκρατικῇ του ὠραιότητι καὶ ἰδιοτροπίᾳ, ὁ δὲ ὠχρὸς, συνεσταλμένος, κατανυκτικώτατος ἐν τῇ δουλικῇ αὐτοῦ ὑποταγῇ καὶ καρτερίᾳ, ἐπιδρωσιν, ἑκάτερος ἐν τῇ οἰκειᾷ αὐτοῦ ἰδιότητι, σπουδαιότατα ἐπὶ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ μύθου, καὶ ἀποτελοῦσι τοὺς κρίκους, δι' ὧν ἐνίοτε συνέχονται πρὸς ἀλλήλας δύο δραματικαὶ συγκυρίαι, δύο διακεκριμένα ἐπεισόδια, τέλος δύο καρδίαι ἀδιάφοροι ἢ ἐχθρिकाὶ πρότερον πρὸς ἀλλήλας. Τὸ πρὸς τὸν ἕνα τῶν δύο τούτων παίδων περὶ παθεῖς φίλτρον καὶ ἡ πρὸς τὸν ἕτερον ἐνεργὸς ἐλεημοσύνη πληροῦσι τὰς ὥρας τῆς ἀπαραμίλλου γυναικός, ἥτις, ὅπως ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μητρὸς καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς οἰκογενείας της, συζευγνύεται τὸν περικαλλῆ καὶ παγερὸν ἐκεῖνον ἄνδρα, τὸν ὁμολογοῦντα αὐτῇ μετὰ κυνικῆς εἰλικρινείας τὸν σκοπὸν τοῦ δευτέρου τούτου γάμου του καὶ τὴν θέσιν, ἣν ἡ δευτέρα αὕτη σύζυγος ὀφείλει τοῦ λοιποῦ νὰ κατέχῃ—θέσιν παιδαγωγοῦ τοῦ υἱοῦ του καὶ ἐπιστατρίας τοῦ οἴκου του. Σκαλιότητα καὶ ἀπειροκαλίαν νομίζει ὁ φιλοσκόμων εὐπατρίδης τὸ ἀνεπιτήδευτον τῆς νεαρᾶς συζύγου τοῦ ἀβελτηρίαν καὶ εὐήθειαν τὴν πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀγάπην της· δουλοφροσύνην τέλος καὶ δυσγένειαν τὸν πρὸς τὴν ἐργασίαν ζήλόν της καὶ τὴν καρτερίαν, μετ' ἣς δέχεται τὸ ἄπελπι πρόγραμμα τοῦ νέου αὐτῆς βίου. Ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ συζύγου της προσδοκᾷ θεθαίως αὐτὴν οὐχὶ ἡ ἐνδεῖα τῆς ἄλλως τε ἐπιφανοῦς οἰκογενείας της, ἀλλὰ πᾶν ὅ, τι δύναται νὰ ἐπινοήσῃ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πολυτέλεια· ἀλλ' ὅπσθεν τῶν λεισσηρικῶν παραπετασμάτων ἐνεδρεῖν ἡ ἐπιβουλὴ καὶ ὁ φθόνος, ὑπὸ

τοῦς λιπαροῦς τάπητας ἔρπει ἡ διαβολὴ καὶ ἡ προδοσία. Ἐχθρὸς ἀμείλικτος καὶ πνίσιχυρος, καθὼς στενὸς συγγενῆς τοῦ οἰκοδεσπότου, πικραίνει τὰς μονήρεις ἡμέρας τῆς ἀναξιοπαθούσης ἡρωίδος· ἕτερος φαῦλος καὶ πολυμήχανος οἰκεῖος προτείνει αὐτῇ τὴν κρατικὴν προστασίαν τοῦ ἐπὶ Οὐσία τῆς ἀρετῆς τῆς· ὁ δὲ σύζυγος, ὁ νόμιμος αὐτῆς προστάτης καὶ συνήγορος, περιβεβλημένος πάντοτε τὸ μαρμάρινον αὐτοῦ προσωπεῖον, σιωπᾷ ἀπέναντι τῆς ἀφώνου, ἀλλὰ πάντοτε ὑψηλόφρονος ὀδύνης τῆς, ἀπρακτεῖ ἀπέναντι τοῦ ἀπηνόου, διωγμοῦ τῆς. Βεβαίως ἡ K. Marlett πρέπει νὰ ἐξεβίβασεν ἑαυτὴν, νὰ ἐπέβαλε πρὸς στιγμὴν σιγὴν εἰς τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας τῆς, περιαγαγοῦσα τὸ εὐγενές αὐτῆς δημιούργημα εἰς τοσούτας πικρίας, εἰς τοσαύτας θασάνους, διεγειροῦσας ἐνίοτε τὴν κατ' αὐτῆς τῆς συγγραφῆως ἀγανάκτησίν μας! Οὐχ ἥττον ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολεμίων τούτων, πρὸς οὓς καὶ ἡ ἐκάστην παλαίει ἡ δύσμοιρος, ἀλλ' ἀκατάβλητος γυνὴ, ἐν ὧν, ὅπερ τὴν ὀνομάζει μητέρα, χωρὶς νὰ γεννηθῇ ἐκ τῶν σπλάγχχνων τῆς, ἐν ὧν, ὅπερ, πρὶν ἢ τὴν γνωρίσῃ, συνεμερίζετο τὴν κατ' αὐτῆς δυσμένειαν τοῦ οἴκου τοῦ, ὁ ἔχγονος τοῦ ἀνηλεοῦς αὐτῆς διώκτου, ὁ υἱὸς τοῦ ἀναλήτου αὐτῆς συζύγου, τὴν ἀγαπᾷ ἀμέσως ὥς ἐκ τοῦ ἀλαθήτου τῆς ἡλικίας τοῦ καὶ τῆς ἀθωότητός τοῦ ἐνστίκτου· τὸ φίλημά τοῦ τὴν ἀποζημιοῖ ἐπὶ ταῖς ὀδύνας, «ἀς οὐ φίσταται, ἡ στοργὴ τοῦ ἀναπληροῦ παρ' αὐτῇ τὸν ἔρωτα, οὗ δὲν δύναται ν' ἀπολαύσῃ. Καὶ ἰδοὺ ἐνώπιον τῆς γυναικὸς ταύτης, εἰς τὴν πολυτελεῖ αὐτῆς μόνωσιν ἐγκαταλελειμένης, τῆς φοβουμένης, οὐχὶ τὴν χλεύην καὶ τὴν περιφρόνησιν, ἀλλὰ τὸ κενὸν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας, διανοίγεται φωτοβόλος ὀρίζων αὐγενοῦς ἐνεργείας· ἡ ἀγωγή τοῦ περιηλημένου παιδὸς, ἡ ὑπεράσπισις τῶν περὶ ἑαυτὴν πιεζομένων, ἡ μελέτη, ἡ ἐργασία, ἰδοὺ ὁ σκοπὸς, ὃν

προτίθεται ὁ νέος αὐτῆς ἕως, καὶ ἀπέναντι τοῦ ὁποίου κατ' οὐδὲν λογίζεται τὴν ἑλλειψίν τῶν συζυγικῶν θωπεϊῶν, τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης. Ἐν τούτοις ὁ ἀγέρωχος γυναικοκράτης, ὁ οὐδέποτε ὑπερβάς τὸν οὐδὲν τοῦ δαρματίου τῆς συζύγου τοῦ, ὁ μετὰ κυνικῆς παρησίας ἀποκηρύξας τὴν ἀγάπην ἀπὸ τοῦ νέου τοῦ συνδέσμου, ἀπορεῖ καὶ ἴσως δυσανασχετεῖ ἐπὶ τῇ ἀπέναντι αὐτοῦ ὑπεροψίᾳ τῆς γυναικὸς, ἣν ὑπολαμβάνει ὁμοίαν πρὸς τὰς ἄλλας καὶ ἥτις πολὺ βραδύνει νὰ πέσῃ πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ γόητος, ὥς τοσαῦται ὠραιότεραι καὶ ἀγερωχότεραι αὐτῆς, ἐξαίτουμένη μετὰ δακρύων ἐν μόνον τῶν βλεμματίων τοῦ. Καθ' ἣν στιγμὴν οὗτος νομίζει αὐτὴν παλαίουσιν πρὸς τὴν μοιρίαν ἐπιτροπὴν τῶν θελήτρων τοῦ, αὕτη, ὥς ἡθικὴ ἀνατόμος, ἀναλύει αὐτὸν ἐν τινὶ πρὸς τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐπιστολῇ ἣ δὲ αἰνεγματοῦδος ἐκείνη σφιγξ, ἡ περιφρονοῦσα πάντοτε τὰ θύματά τῆς, ὁ κρυψίνους ἐκείνος μάχος ἥττάται ὑπὸ τῆς περιφρονηθείσης γυναικὸς, ἥτις ἐξελίχασεν ὅλας τὰς ἐλλείψεις τοῦ, ὅλας τὰς ἀδυναμίας τοῦ. Ἀνὰ ἐκάστην στιγμὴν, καὶ ὅταν ἀκόμη φαίνεται καταβαλλομένη ὑπὸ τῆς δολιότητος τῶν διωκτῶν τῆς, ἡ μεγαλόφρων νεάνις ἐξελέγχει διὰ τῆς εὐσεύς τῆς, διὰ τῆς σιωπῆς τῆς, διὰ τῶν λόγων τῆς, τὴν ἀπέναντι αὐτῆς μικρότητα τοῦ συζύγου τῆς· ἡ ὑπεροχὴ τῆς γυναικὸς ταύτης φαίνεται ἐκδικουμένη κατὰ τοῦ τυράννου τὴν τιμὴν τοσούτων ἄλλων γυναικῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀποπεπλανημένων. Τέλος ὁ τὰς ἡγεμονίδας ἀπολακτίσας ἐν τῇ συναισθήσει τῆς παντοδυναμίας τοῦ, ὁ περιβόητος τῆς γυναικείας ἀσθενείας δεσπότης κλίνει τὸ γόνυ ἐνώπιον τῆς συζύγου τοῦ καὶ ἐξαίτεται τὴν συγγνώμην καὶ τὴν ἀγάπην τῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἐπέρχεται ὁ θρίαμβος τῆς ἀθωοῦδος ἀλλ' ἀηττήτου ἀρετῆς· τοιοῦτοτρόπως ἡ σύζυγος ἐν τῷ ἡθικῷ αὐτῆς μεγαλείῳ διδάσκει καὶ ἐξαγνίζει τὸν ἄνδρα ἀνομολογοῦντα τὴν νίκην τῆς· τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς μορφώσεως τοῦ νοῦ

καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς καρδίας ἡ γυνή, ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἐπιστήμης εἰς τὰς οἰκιακὰς ἀσχολίας ἀκόπως μεταβαίνουσα, καταλαμβάνει τὴν ὑψηλὴν θέσιν, εἰς ἣν ἔταξεν αὐτὴν ἡ φύσις, καὶ λύει τὸ μᾶλλον δυσεπίλυτον τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων.

Οἱ συμπατριῶται τῆς K. Marlitt ποιοῦσιν ἀπὸ τινος μεγάλῃν κατὰχρησιν τῆς λέξεως μέλλων· ἐντεῦθεν δὲ προέκυβαν αἱ παρ' αὐτοῖς συνηθέσκατοι ἐκφράσεις μουσικῆ τοῦ μέλλοντος, ποίησις τοῦ μέλλοντος καὶ ἄλλαι παραπλήσια. Δὲν ἀξιοῦμεν βεβαίως νὰ ἐξελέγξωμεν τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὁπωσοῦν περιειργασμένων τούτων ῥήσεων· φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ περιπτώσει ἡ ἔκφρασις αὕτη δύναται κάλλιον νὰ ἐφαρμοσθῇ ἢ ἐπὶ τοῦ προκειμένου βιβλίου, καὶ ὅτι ἡ μυθοπλαστικὴ τῆς K. Marlitt δύναται ἄριστα νὰ κληθῇ ἡ μυθοπλαστικὴ τοῦ μέλλοντος. Ἡ γυνή, οἷον ἡ διάσημος Γερμανὶς ταύτην ἐξεικόνισεν, εἶναι ἡ κρηπίς τῶν μελλουσῶν κοινωνικῶν, ἡ ἡγήτρια πάσης μελλούσης ἀνακαινίσεως. Ὅταν αἱ γυναῖκες αὗται ἀναγκῶσι συχνότερον καὶ ἀναθρέψωσι δύο τοῦλάχιστον γενεάς, αἱ μὴ ἀνησυχῇ πλέον ἡ Εὐρώπῃ· τὰ μᾶλλον ἀπασχολοῦντα αὐτὴν ζητήματα θὰ λυθῶσιν ἄνευ δονήσεων, ἄνευ αἱμάτων, καὶ ἡ ἀναμορφωθείσα οἰκογένεια θὰ ποδηγετήσῃ τὴν κοινωνίαν εἰς τὸν ἀληθινὸν αὐτῆς προορισμόν.

M. MARITZOKHES.

ΠΑΡΑΝΤΩΜΑ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ

ΤΩ ΦΙΛΑΤΩ ΦΙΛΩ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΩ ΚΑΡΑΜΠΙΝΗ
ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΗΜΑ ΤΟΥΤΟ ΑΝΑΤΙΘΕΙΝ

Ὁ Σοῦργαφὸς

Α'.

Αἱ Ἀθῆναι πρὸ τριακονταετίας δὲν ὁμοιάζον ποσῶς πρὸς τὰς σημερινὰς Ἀθήνας. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ μικροῦ βασιλείου ἀπέπνεε βεβαίως καὶ τότε τὸν ἐλεύθερον ἀέρα ἐλευθέρας γῆς, πλὴν δὲν εἶχον ἐντελῶς ἀπ' αὐτῆς ἐξαλειφθῇ τὰ τεκμήρια τῆς ζοφερᾶς δουλείας, ἣν ἐπὶ τέσσαρχας αἰῶνας ὑπέστη τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος. Ὁ σιδηρόδρομος, τὸ ἀερίοφως, τὰ πολυτελῆ καὶ καλλιμάρμαρα μέγαρα, ὁ τηλεγράφος, αἱ καθημεριναὶ ἐφημερίδες, πάντα ταῦτα τὰ ἐξωτερικὰ δείγματα, τὰ διακρίνοντα τὰς πόλεις τῶν πεπολιτισμένων τοῦ κόσμου χωρῶν, ἐντελῶς ἔλειπον. Ἐβαίνομεν πρὸς τὴν Δύσιν, ἀλλ' ἡ πρὸς αὐτὴν ἀφομοιώσις μας δὲν εἶχεν ἐτι τελεσθῇ· ἤμεθα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πορείας μας, καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πορείας μας ταύτης μετὰ δισταγμοῦ ἐχώρουν τὰ πρῶτα βήματά μας. Διεφάνετο, οὕτως εἰπεῖν, ψηλαφητῶς ἐκ τῶν ἐθίμων ἡμῶν, ἐκ τῶν ὀνομασιῶν τῶν συνοικιῶν, ἐξ αὐτῆς ἐτι τῆς γλώσσης ἡ πολυχρόνιος μετὰ τῶν Ὁθωμανῶν συμφύσις μας.

Ὁ Τουρκισμὸς, τὸ διαλυτικὸν τοῦτο στοιχεῖον, τὸ ἀδυνατήσαν νὰ δημιουργήσῃ διαρκές τι καὶ στερεόν, ὅπου καὶ ἐὰν ἐπάτησεν ὁ ἀποτρόπαιος αὐτοῦ ποῦς, κατεμάχανε καὶ ἐστείρευσε πᾶσαν ζωτικὴν ἰκμάδα. Ἐκεῖ, ὅπου πρότερον ἔκειντο καλλίφυτοι κλιτύες, εὐκαρποὶ πεδιάδες ἢ δασώδεις κοιλάδες, ἐπεκράτει ἡ σιωπὴ καὶ ὁ ζόφος.